

DIỆT CHUỘT BẰNG PHƯƠNG PHÁP LÀM BÃ XI MĂNG

NGÔ ĐÌNH HÒA

Cách diệt chuột truyền thống là dùng các biện pháp cơ lý (đặt bẫy, hun khói, đào hang...) hoặc dùng bã hóa chất. Tuy nhiên, các nhóm biện pháp trên còn một số nhược điểm làm cho việc diệt chuột hiệu quả không cao hoặc ảnh hưởng môi trường.

Về biện pháp cơ lý, các loại bẫy thông thường chỉ diệt được 1 - 2 chuột trong 1 lần gài tùy loại bẫy. Sau khi bẫy sập thì phải gài lại, nếu trên bẫy còn vương lại máu con chuột trước thì hầu như chuột không vào bẫy nữa. Biện pháp xông khói, đào hang làm hư hỏng bờ ruộng và phải huy động công lao động khá lớn.

Biện pháp dùng hóa chất tẩm mồi diệt chuột (đánh bã) lâu nay cũng gây lắm phiền toái do hóa chất độc được quản lý chặt chẽ, tổn hại môi trường, gây độc cho người và gia súc. Đã có trường hợp sử dụng hóa chất diệt chuột với mục đích xấu gây hại cả mạng người. Hơn nữa, chuột là động vật có tính đa nghi nên thường nhát mồi, nhiều lúc phải làm bã không độc một vài lần sau đó cho bã độc thì chuột mới ăn mồi. Việc đặt bã độc cũng phải rất thận trọng để không gây hại đến người và vật nuôi. Hiện tại có hàng chục loại hóa chất được dùng trộn bã để bẫy chuột như kẽm fotfua, bari carbonat, natri asenit, canxi asenit, tali sunfat, tiotof, chất lục pari... Đây là những hóa chất vô cùng độc. Hiện nay trên thị trường đã có một số bã chế biến sẵn ít độc hơn như klerat (gây chảy máu nội tạng), biorat (gây bệnh cho chuột) nhưng không phải lúc nào cũng sẵn có, hơn nữa nhược điểm của các chế phẩm này là dễ biến chất, hư hỏng nếu không bảo quản đúng cách.

Vừa qua, chúng tôi đã tìm ra một cách diệt chuột bằng cách trộn bột xi măng vào mồi làm bã đánh chuột. Qua áp dụng thực tế thì kết quả đem lại rất khả quan.

Cơ sở khoa học của cách diệt chuột này là lợi

dụng cấu tạo đường tiêu hóa của chuột rất nhỏ so với cơ thể và dạ dày của chúng, đồng thời chuột là động vật không nôn nên chúng không thể nôn thức ăn còn trong dạ dày ra ngoài như các loài động vật khác. Vì vậy xi măng đông cứng trong đường tiêu hóa thì chúng bị tắc ruột và chết.

Phương pháp trộn xi măng bẫy chuột có những ưu điểm sau:

- Không gây độc cho những con vật ăn xác chuột (mèo, rắn...).
- Chi phí rất thấp: Mỗi lần đặt bẫy chỉ tốn một ít bột xi măng và cơm thừa.
- Dễ kiếm nguyên liệu làm mồi bã.
- An toàn cho người, vật nuôi và không ảnh hưởng đến môi trường.
- Dễ thực hiện, không phức tạp về kỹ thuật.
- Ít ảnh hưởng đến tính nhát bã của chuột, trong thực tế chúng tôi áp dụng, chuột hầu như không lo ngại khi đến ăn bã.
- Có thể bẫy được nhiều loại chuột như chuột nhà (*Rattus flavipectus flavipectus*), chuột cống (*R. norvegicus*), chuột đồng lớn (*R. hoxaensis*), chuột đồng nhỏ (*R. losea*), v.v... là các loại chuột sống phổ biến trong khu dân cư và đồng ruộng.

Về hiệu quả diệt chuột của phương pháp này không thua kém gì so với các phương pháp đánh bã dùng hóa chất lâu nay vẫn áp dụng. Trong thực tế, chúng tôi đã sử dụng phương pháp này rất có hiệu quả; đồng thời cũng đã chỉ dẫn cho một số hộ gia đình trong khu dân cư làm thử cũng đạt kết quả tốt. Chuột khi đã ăn bã trộn xi măng thì sau một thời gian, xi măng sẽ đông cứng trong hệ thống tiêu hóa của chúng, lúc này chuột không thể hoạt động bình thường nữa và chờ chết.

Về hiệu quả kinh tế, nếu nhà có nhiều chuột thì mỗi lần đặt bã chỉ tốn khoảng 50 - 70gr xi măng (khoảng 1 - 2 tách uống trà) cùng lưng bát cơm thừa

chiên thơm có lẽ không tốn mấy tiền. Mặc khác lại không phải bỏ công đi mua thuốc chuột như trước đây, tiết kiệm thời gian.

Lợi ích môi trường: Hầu như không ảnh hưởng gì lớn đến môi trường và khá an toàn khi áp dụng phương pháp này.

Lợi ích xã hội: Phương pháp này rất dễ làm và rất phổ thông, ai cũng có thể làm được, không cần phải có trình độ cao, có thể áp dụng rộng rãi trong từng hộ, các khu dân cư, khu đô thị trên đồng ruộng.

Dưới đây chúng tôi nêu cách làm và đặt bã diệt chuột theo phương pháp này.

Theo nghiên cứu của Lê Vũ Khôi và cộng sự (1979), thức ăn ưa thích của chuột nhà, chuột cống và chuột đồng là các nông sản có tinh bột. Vì vậy khi làm môi bã, chúng ta dùng cơm là tốt nhất và lại lúc nào cũng có sẵn trong nhà.

- Chế biến bã: Đánh cơm thật tơi, cho dầu phi hành thơm và chiên cơm hơi ướt (để dính nhiều xi măng và hấp dẫn chuột), sau đó dùng bột xi măng trộn cho dính hết hạt cơm (có thể vùi cơm chiên trong bột xi măng) với mục đích khi chuột ăn bã thì lượng xi măng theo thức ăn đi vào hệ thống tiêu hóa của chuột được nhiều nhất, làm tăng hiệu quả diệt chuột.

- Đặt bã: Đặt bã vào nơi chuột thường hoạt động, càng kín đáo càng tốt. Thời gian đặt bã vào thời điểm con người không có hoạt động gì ở khu vực đặt bã; tốt nhất là trước lúc gia đình đi ngủ. Lưu

ý có thể một số vật nuôi cũng ăn phải bã như chó, mèo, gia cầm. Vì vậy ta cũng nên che chắn sao cho các con vật này không ăn được. Nên dọn sạch cơm thừa, canh cặn trong nhà cho sạch để chuột tập trung ăn bã được nhiều.

- Khi tổ chức diệt chuột, cũng như đối với phương pháp khác, cần phát động cả một khu vực đồng loạt triển khai, nếu chỉ thực hiện đơn lẻ một vài hộ thì sau một thời gian chuột ở nơi khác sẽ di chuyển về khu vực vừa diệt chuột.

Trên đây là phương pháp đặt bã đối với chuột nhà và chuột cống. Riêng đối với chuột đồng, chúng tôi chưa có kinh nghiệm gì nhưng cũng xin đề xuất làm thử như sau:

- Có thể làm bã như đối với chuột nhà, tuy nhiên lâu nay khi đặt bã chuột đồng, người ta thường dùng môi bằng thóc hoặc cưa, cá nường. Nếu môi bằng thóc thì bề mặt thóc khô, không dính nhiều bột xi măng và chuột chỉ ăn phần gạo, nếu bằng cưa thì cũng phải chặt nhỏ ra cỡ hạt cơm. Vấn đề là làm sao môi phải dính nhiều xi măng thì hiệu quả diệt chuột mới tốt. Cần đặt bã qua đêm gần khu vực chuột cư trú hoặc hoạt động kiếm ăn như lùm bụi giữa đồng, bờ ruộng có nhiều hang hốc, trên lối đi lại của chuột... Nên có biện pháp che chắn không để sương đêm hoặc nước mưa làm đông kết xi măng trước khi chuột ăn bã.